

Nr 91.

Ankom till riksdagens kansli den 1 april 1930 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om utbetalande av visst belopp till sergeanten C. H. Carlssons efterlevande.

(1:a avd.)

Uti en av herr *H. Bäcklund m. fl.* inom andra kammaren väckt motion (nr 86), vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har hemställts, att riksdagen må medgiva, att till framlidne sergeanten i förutvarande Kungl. Västgöta regementes reserv Charles Hilmer Carlssons efterlevande anhöriga må utbetalas det belopp, som skulle tillkommit dem, därest kungl. förordningen den 23 september 1927 (nr 364) angående befäl och civilmilitär personal i arméns reserver varit tillämplig å dem.

I fråga om de skäl, som motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har med stöd av § 46 riksdagsordningen inhämtat yttrande i ärendet från arméförvaltningens civila departement, vilket yttrande såsom bilaga fogats vid detta utlåtande.

Under åberopande av vad arméförvaltningens civila departement i ärendet anfört och med hänsyn särskilt till de konsekvenser, som ett bifall till motionen kan antagas komma att medföra, får utskottet hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att herr Bäcklunds m. fl. förevarande motion (II: 86) icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 1 april 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 89.

Reservation

av herr *Holmgren*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till den i ämnet väckta motionen.

Till Riksdagens statsutskott.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt arméförvaltningens civila departement att före den 15 mars 1930 avgiva yttrande över en inom andra kammaren av H. Bäcklund m. fl. väckt motion, nr 86, om utbetalande av visst belopp till sergeanten Charles Hilmer Carlssons efterlevande, får departementet anföra följande.

Såsom framgår av motionen var sergeant Carlsson, vilken avled den 4 februari 1929, född den 9 oktober 1886. Den 29 december 1917 befordrades han till sergeant i reserven. Det hade då jämlikt bestämmelserna i § 5 mom. 3 och 4 jämförda med § 4 mom. 4 i förordningen den 15 november 1912 angående arméns reserver av befäl och civilmilitär personal ålegat sergeant Carlsson för erhållande av pension enligt nämnda förordning att fullgöra en repetitionsövning under vart och ett av åren 1918, 1921 och 1924. Enligt vad departementet under hand inhämtat har nämnda tjänstgöringsskyldighet, fränsett beviljat uppskov, fullgjorts i enlighet härmed.

Enär sålunda Carlsson, vilken vid ikraftträdandet av förordningen den 23 september 1927, nr 364, angående befäl och civilmilitär personal i arméns reserver, uppnått 39 års ålder, icke varit skyldig att före utgången av det år, varunder tjänstgöringsskyldigheten i fred för i reserven utnämnd underofficer enligt sistnämnda förordning upphör d. v. s. i förevarande fall före utgången av år 1928, fullgöra någon ytterligare repetitionsövning, har nämnda förordning icke ägt tillämpning å Carlsson (jfr övergångsbestämmelserna till 1927 års reservbefälsförordning). Carlsson har följaktligen icke vare sig för sig själv eller sina efterkommande grundlagt någon rätt till pension enligt 1927 års reservbefälsförordning. Att vid sådant förhållande tillstyrka tillerkännande åt Carlssons efterlevande av ett mot pension enligt förordningen svarande kapitalbelopp anser departementet stridande mot vanliga pensioneringsgrunder. Ett dylikt tillerkännande torde icke kunna ifrågakomma med mindre de av Kungl. Maj:t med riksdagen fastställda övergångsbestämmelserna till förordningen ändras därhän, att jämväl äldre i reserven utnämnda och med Carlsson i tjänstgöringshänseende för pensions erhållande likställda såväl officerare med vederlikar som underofficerare må kunna bli delaktiga av förordningens pensionsförmåner. Då emellertid en dylik ändring av övergångsbestämmelserna skulle innebära, att äldre reservpersonal bleve pensionsberättigad enligt förordningen utan att ens till någon del hava fullgjort den tjänstgöring i fred, som förordningen föreskriver, torde väl en ändring av bestämmelserna i sådan riktning knappast kunna ifrågasättas.

Vad angår det av motionärerna uttalade förmodandet, att kostnaderna för statsverket skulle bli betydelselösa, därest efterlevande till viss äldre reservpersonal finge, i likhet med vad som ifrågasattes beträffande Carlssons efterlevande, komma i åtnjutande av reservpensionens kapitaliserade värde, anser sig departementet böra omnämna, att kostnaderna, även om motionärerna skulle avse att bereda allenast efterlevande till sådana i reserven utnämnda underofficerare, som äro födda något av åren 1886, 1887 och 1888 samt på grund av övergångsbestämmelserna till 1927 års reservbefälsförordning blivit ställda utanför förordningen, icke torde komma att bli så betydelselösa, som motionärerna möjligen tänkt sig. Av de i reserven utnämnda underofficerare, som äro födda år 1886, äro nämligen alla, som blivit utnämnda åren 1907, 1908, 1910, 1911, 1913, 1914, 1916, 1917, 1919 och 1920 undantagna från åtnjutande av pensionsförmåner enligt 1927 års reservbefälsförordning. Av dem, som äro födda 1887 och 1888, äro jämväl en mycket stor del undantagna från åtnju-

tande av sagda förmåner. Härtill kommer att, därest efterlevande till ifrågavarande i reserven utnämnda underofficerare skulle äga utbekomma reservpensionens kapitaliserade värde, motsvarande förmån jämväl bör beredas efterlevande till i reserven utnämnda officerare med vederlikar, vilka äro födda åren 1886, 1887 och 1888 men ej blivit underställda 1927 års reservbefälsförordning. Av de i reserven utnämnda officerare med vederlikar, vilka äro födda år 1886, äro endast ett fåtal berättigade till pension enligt nämnda förordning, nämligen de, som blivit officerare 1906, 1909, 1912 eller 1915 och av dem, som äro födda åren 1887 och 1888, äro blott vissa pensionsberättigade enligt förordningen, beroende på om de varit i tur att fullgöra repetitionsövning, de förra år 1925 eller 1926, och de senare år 1926 eller 1927. Av det sagda framgår, att man, i händelse av bifall till förevarande motion, måste, även om dödlighetsprocenten i levnadsåldern 42—55 år ej är så stor, under de 13 närmaste åren räkna med ej så obetydliga kostnader för statsverket, i synnerhet som reservpensionens kapitalvärde stiger från 3,670 kronor till 7,420 kronor för här avsedda underofficerare samt från 4,920 kronor till 9,940 kronor för här ifrågavarande officerare med vederlikar.

Slutligen anser sig departementet böra bringa till statsutskottets kännedom innehållet i Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarrätts här i avskrift bifogade utslag den 6 december 1929 på de besvär, avlidne sergeanten i Hälsinge regementets reserv G. E. Thärnesjöes änka Selma Thärnesjöe anfört över departementets beslut den 5 januari 1929 ifråga om utbekommande av kapitaliserade värdet av reservpension. Thärnesjöe, vilken var född den 11 juni 1886 och avled den 5 november 1928, förordnades till sergeant i reserven den 15 november 1918. Han var följaktligen genom honom åliggande skyldighet att med tillämpning av bestämmelserna i 1927 års reservbefälsförordning fullgöra en befäls- och en repetitionsövning år 1928 underkastad bestämmelserna i nämnda förordning. Det oaktat ansåg sig departementet, enär Thärnesjöe på grund av sjukdom, som ej ådragits i tjänsten, icke fullgjort sistnämnda befäls- och repetitionsövning, icke kunna tilldela Thärnesjöes efterlämnade änka det i § 29 mom. 2 av förordningen omnämnda kapitalbeloppet. Kammarrätten har, såsom framgår av bifogade utslag, ej funnit skäl göra ändring i det beslut, vartill departementet sålunda kommit. Trots att Thärnesjöe var hänförlig under 1927 års reservbefälsförordning, har Kammarrätten likväl på av departementet anförda skäl funnit Thärnesjöes efterlämnade änka icke berättigad till utbekommande av kapitaliserad pension i anledning av mannens död. Ännu mindre skäl synes därför föreligga att tillerkänna efterlevande till sergeant Carlsson, vilken var ställd helt utanför förordningen, dylik pension.

På grund av vad sålunda anförts anser sig departementet icke kunna tillstyrka bifall till den av H. Bäcklund m. fl. väckta motionen om utbetalande av visst belopp till sergeanten Charles Hilmer Carlssons efterlevande.

I ärendets handläggning har, förutom undertecknade Widell och Samuelson, deltagit krigsrådet Å. Hasselblad. Stockholm den 18 februari 1930.

LUDVIG WIDELL.

G. SAMUELSON.

Arvid Hane.

Avskrift av avskrift.

Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarrätts utslag på de besvär, avlidne sergeanten i Kungl. Hälsinge regementets reserv G. E. Thärnesjöös änka Selma Thärnesjöö anfört över Kungl. arméförvaltningens civila departements beslut den 5 januari 1929 i fråga om utbekommande av kapitaliserade värdet av reservpension; över vilka besvär civila departementet meddelat utlåtande; Givet i Stockholm den 6 dec. 1929.

Hos civila departementet anhöll klaganden att jämlikt bestämmelserna i § 29 mom. 2 Kungl. förordningen den 23 september 1927 angående befäl och civilmilitär personal i arméns reserver utbekomma ett mot kapitaliserade värdet vid tiden för dödsfallet av den hennes man tillkommande reservpensionen svarande belopp.

Genom överklagade beslutet har Kungl. arméförvaltningen utlåtit sig sålunda: Sergeanten Thärnesjöö, vilken avled den 5 november 1928, vore född den 11 juni 1886 och hade förordnats till sergeant i regementets reserv den 15 november 1918. Det hade alltså ålegat honom att för erhållande av pension enligt Kungl. förordningen den 15 november 1912 angående arméns reserver av befäl och civilmilitär personal fullgöra en repetitionsövning under vart och ett av åren 1919, 1922 och 1925. Enligt vad som framginge av en ansökningen bifogad tjänsteförteckning, hade nämnda tjänstgöringsskyldighet, fränsett beviljat uppskov, fullgjorts i överensstämmelse härmed. För erhållande av pension enligt den av klaganden åberopade förordningen den 23 september 1927 hade det jämlikt övergångsbestämmelserna till nämnda förordning ålegat Thärnesjöö att utöver nämnda tjänstgöring fullgöra en repetitionsövning under år 1928. Enär emellertid sistnämnda repetitionsövning icke blivit fullgjord samt det icke visats, att Thärnesjöö på grund av under tjänstgöring ådragen skada eller sjukdom urståndsatts att fullgöra honom under år 1928 åliggande tjänstgöringsskyldighet, hade departementet ansett sig icke kunna i strid mot bestämmelserna i § 29 mom. 2 av berörda förordning bifalla förevarande ansökning.

I besvärerna har klaganden fullföljt sin förut i målet förda talan.

Kungl. Kammarrätten har tagit målet i övervägande och finner ej skäl göra ändring i civila departementets beslut. År och dag som förr skrivet står.

På Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarrätts vägnar:

K. H. HÖGSTEDT.

/ S. C:son Poppelman.

Utslag på besvär av avlidne sergeanten i Kungl. Hälsinge regementets reserv G. E. Thärnesjöös änka Selma Thärnesjöö.

Vidimeras ex officio

Albrecht Wilms

Registrator.